PvdA - Diemen

Men moet den gulden hebben om hem uit te geven. Men moet ook dien gulden weten te krijgen. Men kan een gulden slechts één maal uitgeven'. Deze woorden sprak de Amsterdamse SDAP-wethouder Floor Wibaut in 1924 tijdens een cursus gemeentepolitiek voor raadsleden.

Het is honderd jaar geleden dat hij deze woorden sprak. De SDAP heeft inmiddels plaats gemaakt voor de Partij van de Arbeid en de gulden voor de euro, maar het principe dat Wibaut onder de aandacht bracht, geldt honderd jaar later nog steeds.

Diemen heeft de afgelopen jaren solide financieel beleid gevoerd. Dat gaf de gemeente de ruimte om veel voor elkaar te krijgen. We zijn nu halverwege deze bestuursperiode en de PvdA kijkt met tevredenheid terug op de afgelopen twee jaar. Een aantal punten wil ik er even uitlichten:

- De PvdA is in het bijzonder trots op het plan van aanpak energiearmoede, dat in uitvoering is gebracht. Met kleinere en grotere maatregelen helpen we inwoners én klimaat.
- Ook de steunimpuls waarmee we inwoners helpen die het (even) moeilijk hebben, is iets waar we enorm blij mee zijn.
- Dan woningbouw. U kent mij als het raadslid dat met enige regelmaat de uitspraak 'wonen is een grondrecht' doet. Dat kan ik nu ook niet laten, want met de woningbouw van de afgelopen jaren en de plannen die nog uitgevoerd gaan worden in de komende jaren, dragen we als gemeente ons steentje bij aan dit grondrecht. We zorgen voor een flinke toename van het aantal sociale- en middeldure huurwoningen.
- Tot slot de openbare ruimte. Wandel of fiets je door Diemen heen, dan zie je prachtig onderhouden plantsoenen, mooie speeltuinen en fijne ontmoetingsplekken. Een mooi voorbeeld is Holland Park. Was het eerst een stenige massa, nu is er veel groen op straat. En dat nodigt uit om naar buiten te gaan, te bewegen en elkaar te ontmoeten.

Investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid

Dit zijn slechts vier voorbeelden. Deze voorbeelden laten zien dat we investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid, zoals het college dat zo mooi zegt. In het kader van het investeren in duurzaamheid, wil de Partij van de Arbeid graag een motie aankondigen: 'Struikroven'. Bij herinrichtingen of bouwplannen moeten er wel eens struiken of planten verdwijnen. We willen dat deze een tweede leven kunnen krijgen bij inwoners of bedrijven uit Diemen. Struikroven biedt hiervoor een mogelijkheid.

De PvdA vindt dat we de komende jaren moeten blijven investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid. Dat zal wel een uitdaging worden, want het financiële meerjarenperspectief laat een somber beeld zien. Het ravijnjaar doemt op. Voor Diemen betekent dat een tekort dat oploopt van anderhalf miljoen euro in 2026 tot drie miljoen euro in 2028. En dan is het ook nog eens onzeker wat het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet betekent voor de gemeenten.

Vanuit het financiële toezicht van de provincie, moet uiterlijk in 2029 de begroting structureel sluitend zijn. Daarom hebben we gelukkig nog even de tijd om met elkaar in gesprek te gaan over ombuigingen en bezuinigingen. Over welke maatregelen we wel en juist niet willen nemen om financiële ruimte te vinden.

Input Partij van de Arbeid voor afwegingskader

Om tot een afwegingskader te komen, vraagt het college expliciet input van de raad. De PvdA heeft hier uitgebreid over gesproken en wil het college een aantal uitgangspunten meegeven, die ik voor het gemak gebundeld heb in drie delen:

1. Inkomsten verhogen
2. Bezuinigen
3. Slimmer werken

1. Inkomsten verhogen

Zoals Wibaut zei ‘men moet den gulden hebben om hem uit te geven’ en 'men moet ook dien gulden weten te krijgen.’ Wat de PvdA betreft kijken we voor het financiële evenwicht allereerst naar het verhogen van de opbrengsten. We willen het college vier mogelijkheden meegeven om de inkomsten te verhogen.

Ten eerste, Diemen is inmiddels een middenmoter voor de lokale lasten. Wat ons betreft zit daar ruimte, zeker gezien het niveau van de dienstverlening, voorzieningen en de goede kwaliteit van de openbare ruimte. De PvdA vindt het redelijk om de OZB te verhogen bovenop de inflatie. Wij denken dan aan een bedrag van maximaal vijf euro per maand per woning. Dit levert ongeveer één miljoen euro per jaar op.

Ten tweede vindt de PvdA dat er diepgaand gekeken moet worden naar de heffingen en leges. Wij zijn van mening dat deze volledig kostendekkend moeten zijn.

Ten derde de parkeertarieven. Toen in Diemen het betaald parkeren werd ingevoerd, is afgesproken dat de parkeertarieven kostendekkend zijn en niet winstgevend. De tarieven die nu gehanteerd worden, dekken de kosten van administratie en handhaving. Parkeren doet echter ook een beslag op de openbare ruimte en die ruimte moet onderhouden worden. We kunnen ons indenken dat het redelijk is om ook een deel van de kosten van het ruimtebeslag mee te nemen in de parkeertarieven.

Tot slot, als het aan de PvdA ligt, bouwen we ons het ravijnjaar uit. Er liggen nog flink wat bouwplannen op stapel voor de komende jaren. Het belangrijkste is dat we daarmee heel veel mensen een thuis geven. Een bijkomend voordeel is dat de gemeente een hogere bijdrage krijgt uit het gemeentefonds als er meer inwoners zijn. De PvdA wil daarom dat alles op alles gezet wordt om vertraging op bouwplannen tegen te gaan. Desnoods door tijdelijk extra ambtelijke capaciteit. Dat vraagt een incidentele investering, maar levert op termijn structureel geld op.

2. Bezuinigen

Om weer met Wibaut te beginnen: ‘men kan een gulden maar één maal uitgeven’. De PvdA vindt dat we als gemeente goed om moeten gaan met gemeenschapsgeld. Goed moeten nadenken waar we ons geld wel en niet aan uitgeven. We geven het college graag drie aandachtspunten mee.

Ten eerste realiseren we ons dat als iets eenmaal wegbezuinigd is, het waarschijnlijk nooit meer terug komt. Daarom moeten we met verstand bezuinigen. Het lijkt de PvdA goed om ook bewoners te betrekken bij het nadenken en de discussie over fundamentele financiële keuzes. De PvdA zou willen voorstellen om in aanloop naar de kadernota en begroting van 2026 een burgerberaad hierover te organiseren. We zullen hiervoor een motie indienen.

Ten tweede betekent met verstand bezuinigen wat de PvdA betreft goed naar jezelf kijken. Ik heb net voorgesteld de lokale lasten te verhogen, maar dan moet je ook de hand in eigen boezem steken. In 2018 heeft de gemeenteraad per motie de fractievergoeding verhoogd van vijftienhonderd euro naar drieduizend euro per fractie per jaar. De PvdA wil voorstellen dit bedrag weer te halveren.

Vanuit de griffie worden we als raad uitstekend ondersteund. Bovendien zijn er genoeg organisaties die gratis of voor een zeer kleine vergoeding trainingen en cursussen organiseren voor raadsleden. Daarom denken wij dat vijftienhonderd euro voldoende is.

Daarnaast heeft de gemeenteraad per amendement in 2020 de 'rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Diemen 2020' gewijzigd, met terugwerkende kracht vanaf de verkiezingen van maart 2018. Er is een 'Voorziening raadsleden voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden' opgenomen in de verordening. Dat betekent dat alle raadsleden een vergoeding krijgen om een voorziening hiervoor te treffen. Dit is jaarlijks een bedrag gelijk aan de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden van één maand, voor het jaar 2024 komt dat neer € 1.155,70 per raadslid. De PvdA was geen voorstander van het instellen van deze voorziening en is dat nog steeds niet. Naar onze mening is de vergoeding van raadsleden hoog genoeg en is deze voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden overbodig. De PvdA zou deze voorziening willen schrappen vanaf 2025.

Tot slot. In 2028 zit er voor ruim twee miljoen euro aan nieuwe lasten in de begroting. Voor een middelbare school, basisschool en zwembad. De PvdA vindt dit geen realistische weergave. Die lasten zullen alleen op 2028 drukken als deze investeringen uiterlijk in 2027 gerealiseerd worden. Dat lijkt ons geen realistische voorstelling. De besluitvorming moet nog plaatsvinden. Zelfs 2029 lijkt ons nog te optimistisch. Het college schrijft dit zelf ook al op in de kadernota. Dat betekent wel dat we meer tijd hebben om na te denken en om keuzes te maken en voor te bereiden. De PvdA hoopt dat de voorbereiding snel start.

De bedragen die nu opgenomen zijn voor de middelbare school, vijfentwintig miljoen, en het zwembad, zevenentwintig miljoen, zijn gigantisch. We zouden het college willen voorstellen om hier nog eens kritisch naar te kijken. Kan het wellicht een onsje minder? Zeker de school hoeft niet direct in een nieuw en super de luxe gebouw te starten. We kunnen ons ook voorstellen dat je start in een leegstaande basisschool of in noodlokalen. Een schoolgebouw voor achthonderd kinderen terwijl de school net start, is niet nodig.

3. Slim werken

Hier laat Wibaut me even in de steek, een uitspraak over slim werken heeft hij niet gedaan, maar daar is wat de PvdA betreft mogelijk wel winst te behalen. We willen het college hiervoor twee aandachtspunten meegeven.

Ten eerste wil de PvdA graag voor de behandeling van de begroting 2025 inzicht in het toekomstige verloop van de kapitaallasten en de keuzes die daar nog in gemaakt kunnen worden met betrekking tot termijnen, verlenging van de lopende termijnen en de activeringsgrenzen.

Ten tweede lijkt het ons goed om in de organisatie te kijken naar de mogelijkheden om efficiency en effectiviteit te verbeteren. De PvdA ziet dat er in dit huis door de ambtenaren keihard wordt gewerkt, maar wellicht dat er nog zaken zijn die kunnen bijdragen aan de effectiviteit waardoor we meer kunnen bereiken met minder.

Tot slot

Dat waren onze uitgangspunten voor het afwegingskader. De PvdA vindt het belangrijk dat we de komende jaren blijven investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid. Dat vraagt scherpere keuzes, waar we in het bovenstaande een aantal suggesties en aandachtspunten voor hebben genoemd. We zien het afwegingskader van het college met belangstelling tegemoet bij de behandeling van de kadernota volgend jaar.